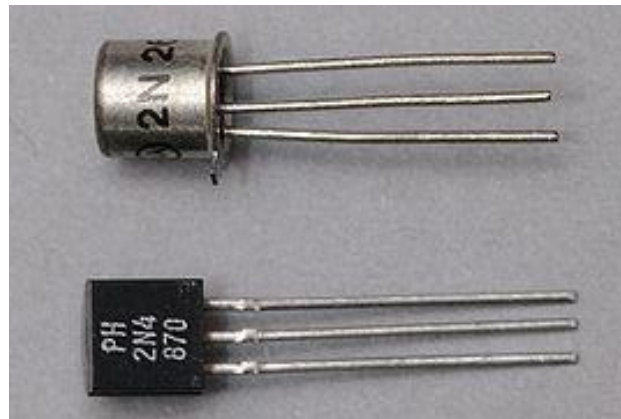
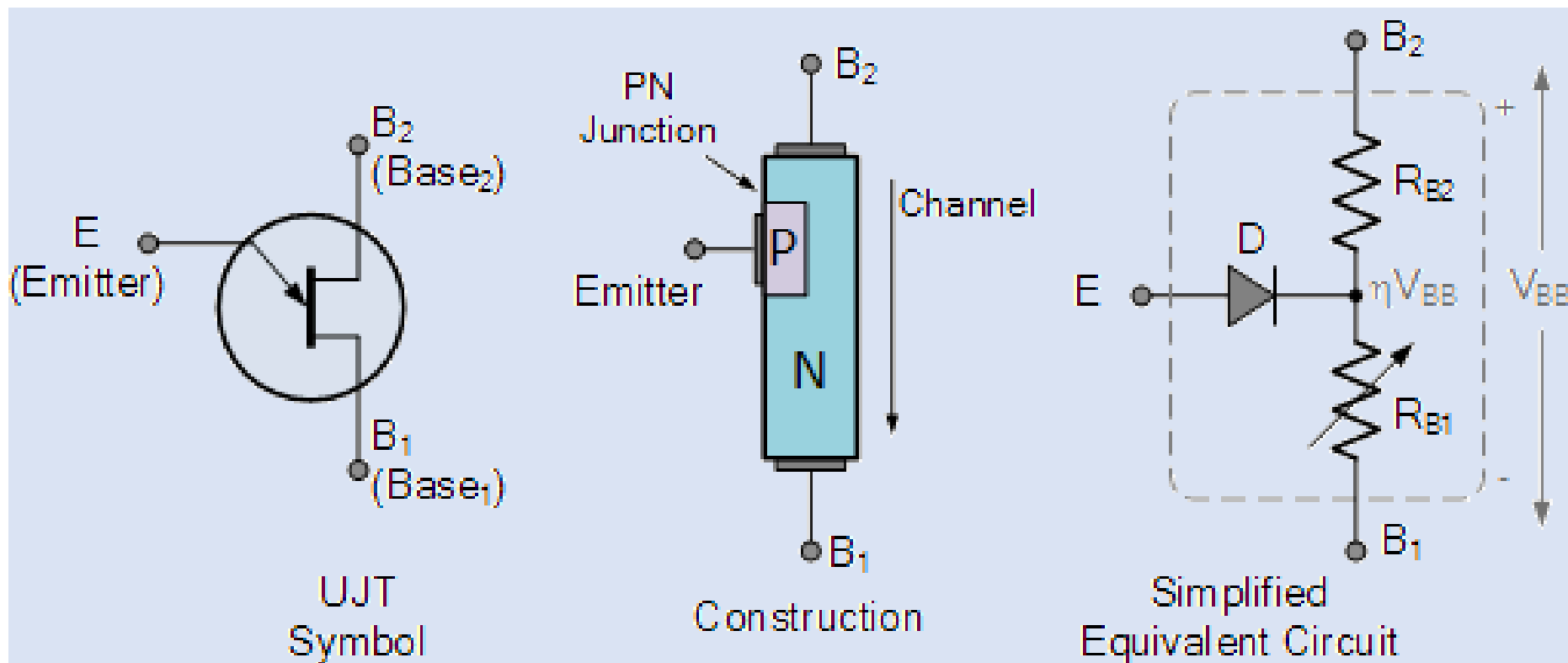

Chương 4: TRANSISTOR ĐƠN NỔ (*UNIJUNCTION TRANSISTOR* - UJT)

UJT chỉ có một mối nối pn, không thông dụng như BJT nhưng giữ vai trò quan trọng trong các mạch tạo dạng sóng và định giờ.

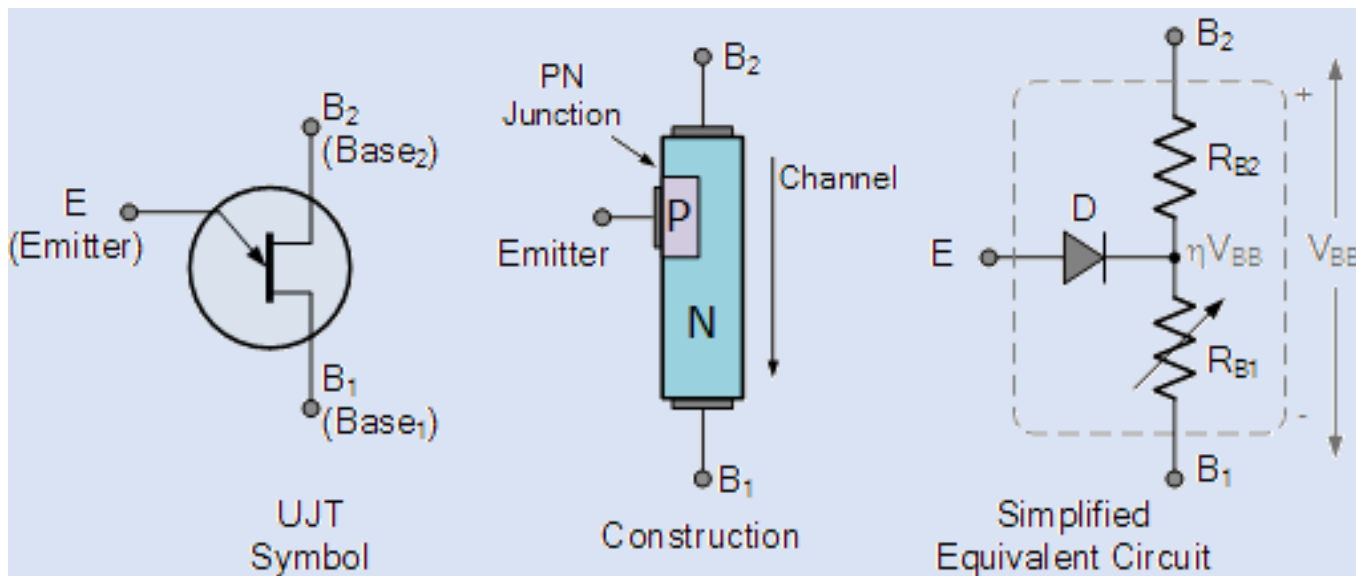

Kí hiệu, cấu tạo và cấu trúc tương đương của UJT

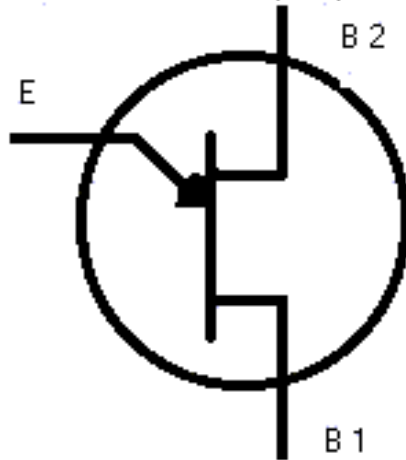

UJT cấu tạo gồm một khối chất bán dẫn pha nhẹ loại n^- với hai lớp tiếp xúc kim loại ở hai đầu tạo thành 2 cực nền B_1 và B_2 .

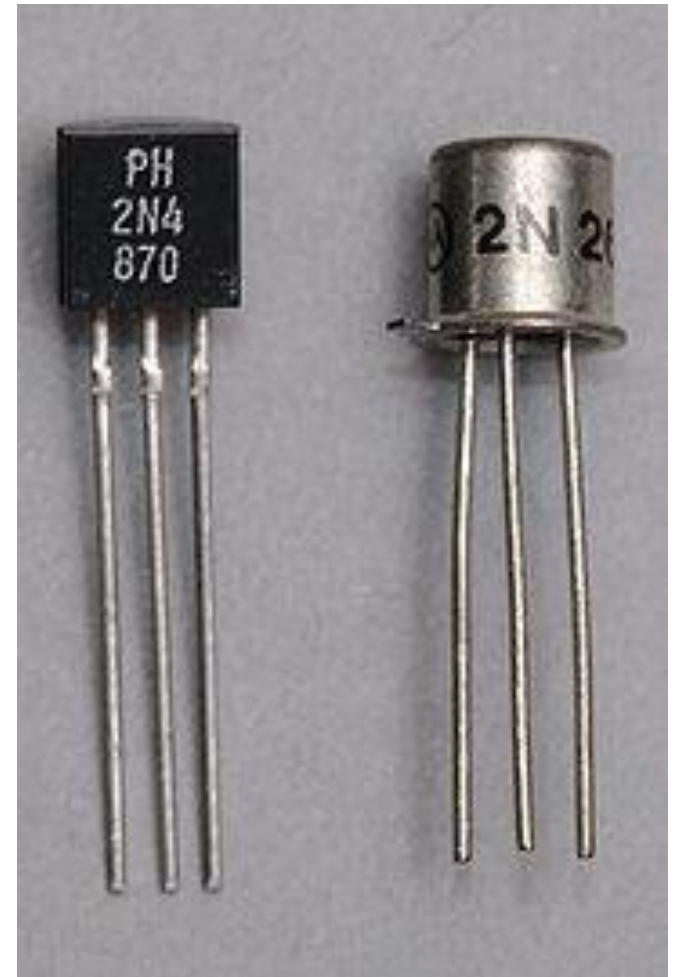
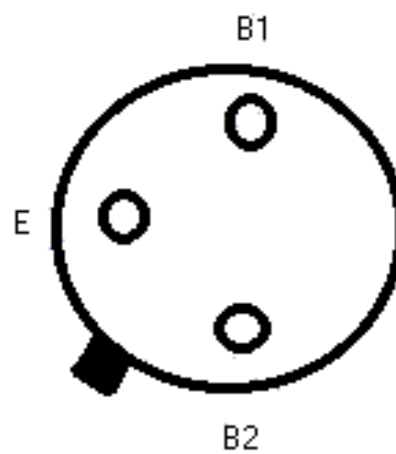
Mỗi nối pn hình thành do một sợi dây hợp kim nhôm tạo thành vùng p, vùng p nằm cách B_1 khoảng 70% so với chiều dài của B_1 và B_2 . Dây nhôm giống như cực E.

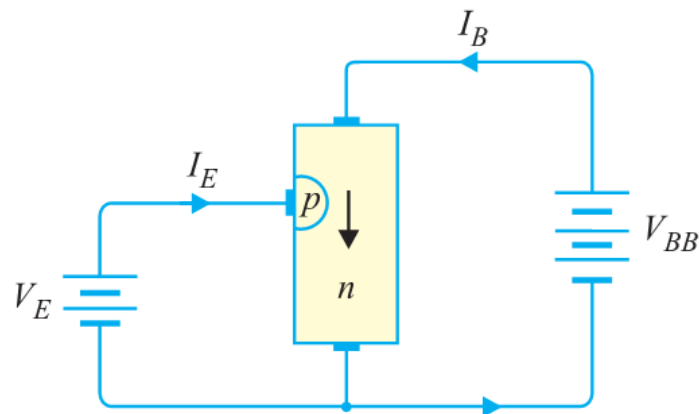
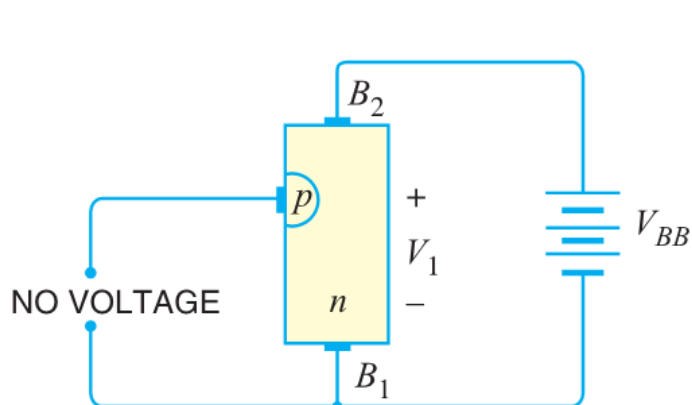
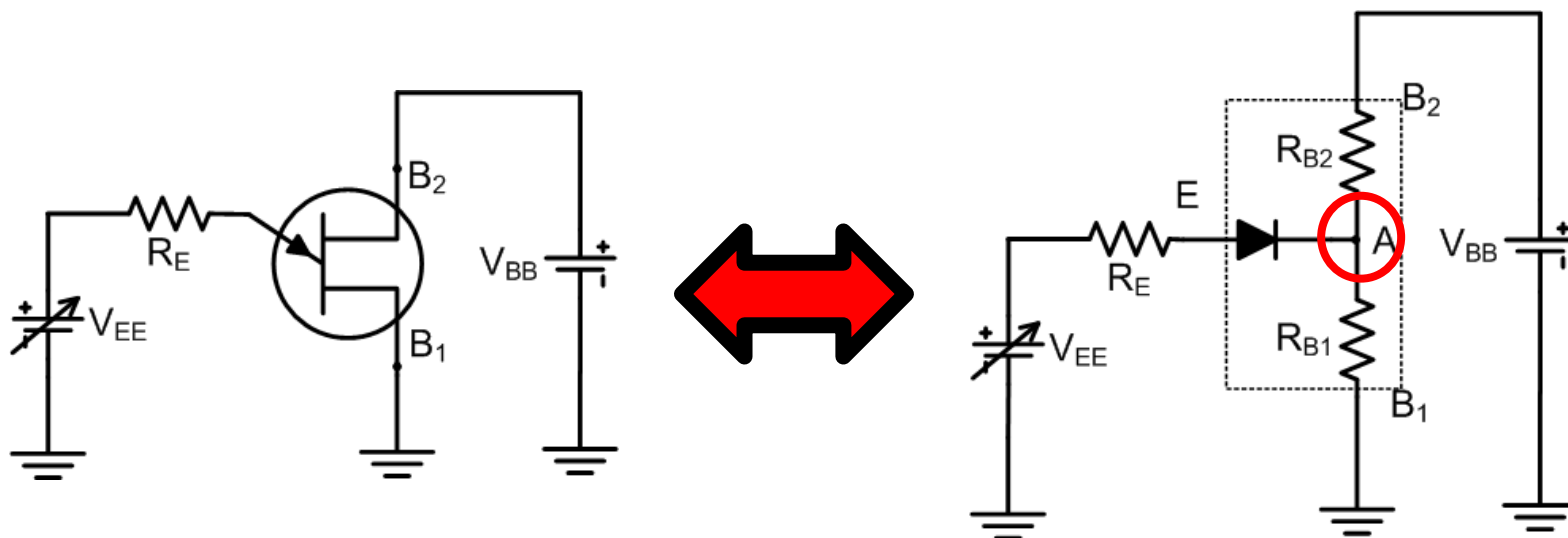
SIMBOLO DEL TRANSISTOR
MONOJUNTURA(UJT)

UBICACION DE LAS PATITAS FISICAS
VISTAS DESDE ABAJO

Nguyên lý hoạt động

- Khi $V_{EE} = 0V$ (cực phát E để hở) thời bán dẫn là một điện trở ký hiệu R_{BB} gọi là điện trở liên nền (trị số từ $4 K\Omega$ $10K\Omega$).
- Điện trở R_{B1} và R_{B2} diễn tả điện trở của thanh bán dẫn n-. Như vậy:

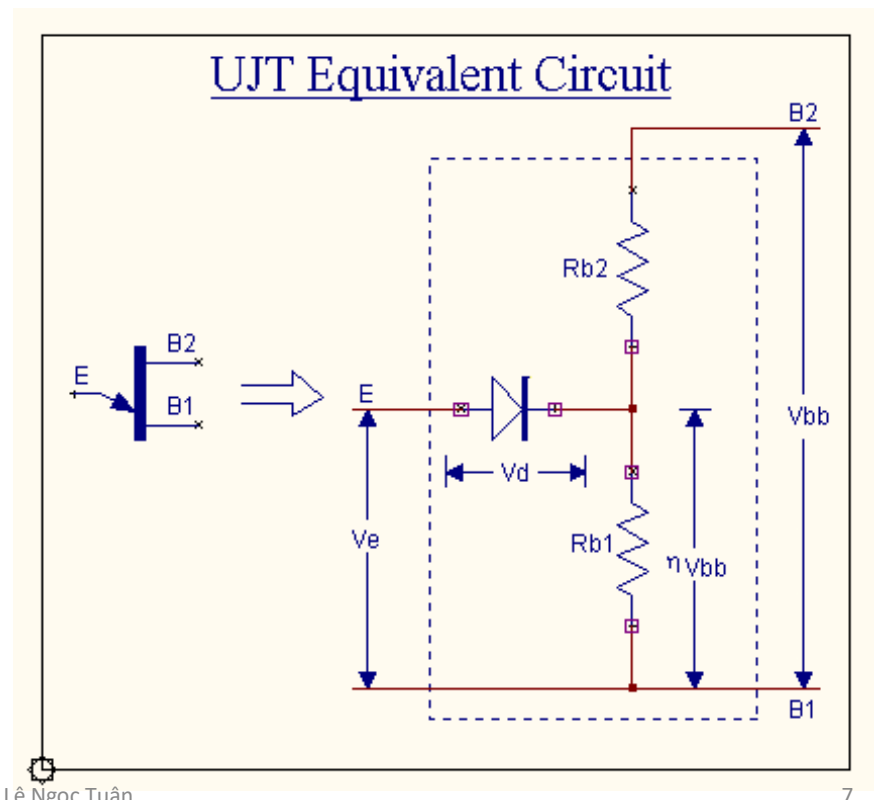
$$R_{BB} = R_{B1} + R_{B2} \Big|_{I_E=0}$$

Vật điện thế tại điểm A là

$$V_A = \frac{R_{B1}}{R_{B1} + R_{B2}} V_{BB} = \eta \cdot V_{BB} > 0$$

Tỉ số nội tại

$$\eta = \frac{R_{B1}}{R_{B1} + R_{B2}} = \frac{R_{B1}}{R_{BB}}$$

- Khi $V_{EE} = 0V$ (nối cực phát E xuống mass), vì V_A có điện thế dương nên Diod bị phân cực nghịch, chỉ có một dòng điện rỉ nhỏ chạy ra từ cực E.
- Tăng V_{EE} lớn dần, dòng điện I_E bắt đầu tăng theo chiều dương (dòng rỉ ngược I_E giảm dần, và triệt tiêu).

Khi V_E có trị số $V_E = V_D + V_A$,

$$V_E = 0,5V + \eta V_{B2B1}$$

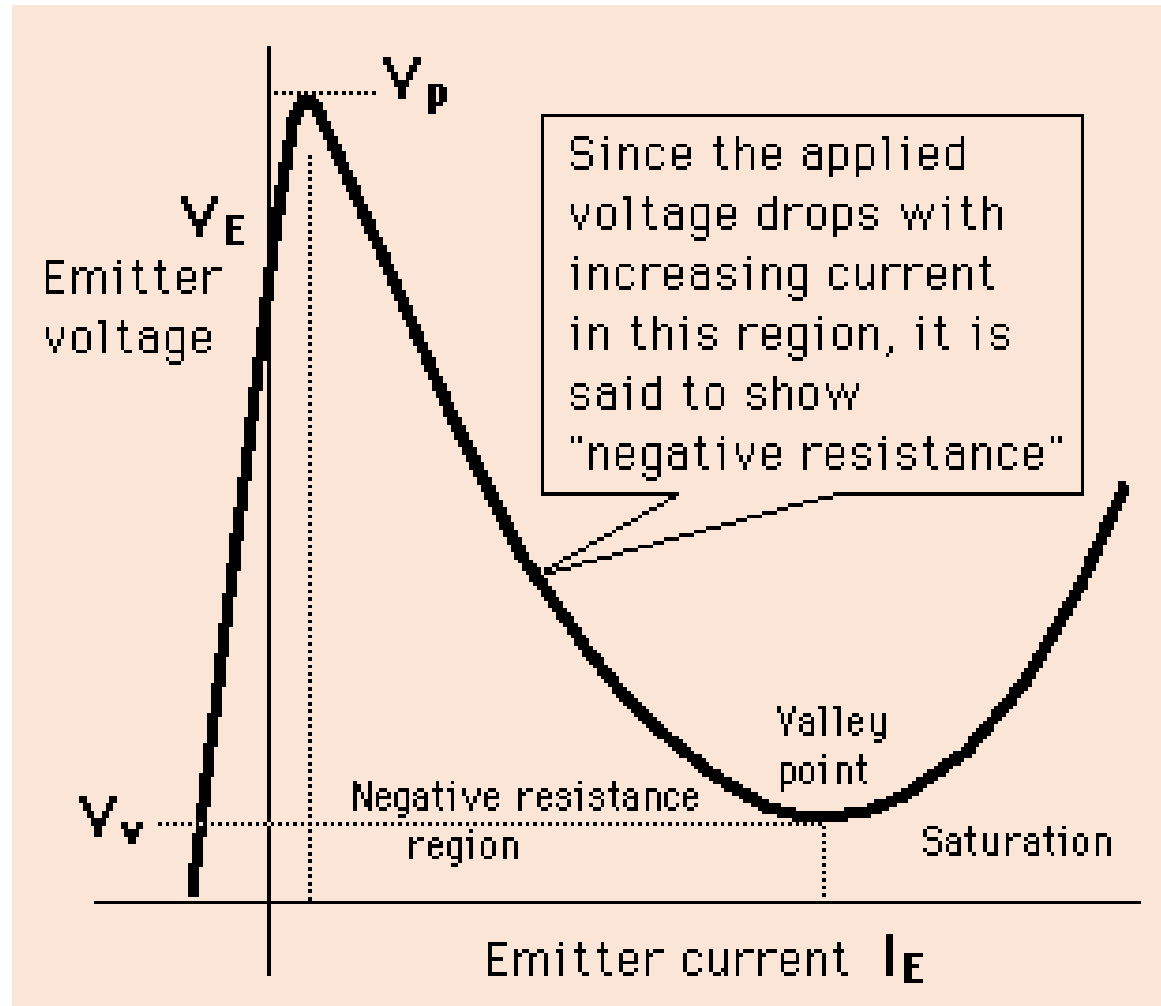
$$(V_{B1B2} = V_{BB})$$

thì diode phân cực thuận và bắt đầu dẫn điện mạnh.

Điện thế $V_E = 0,5V + \eta V_{B2B1} = V_P$ được gọi là điện thế đỉnh (peak-point voltage) của UJT.

Khi $V_E = V_P$, mỗi nối P-N phân cực thuận, lỗ trống từ vùng phát khuếch tán vào vùng n-và di chuyển đến vùng nền B1, lúc đó lỗ trống cũng hút các điện tử từ mass lên.

Vì độ dẫn điện của chất bán dẫn là một hàm số của mật độ điện tử di động nên điện trở R_{B1} giảm. Kết quả là lúc đó dòng I_E tăng và điện thế V_E giảm. Ta có một vùng điện trở âm.

- Khi I_E tăng, R_{B1} giảm trong lúc R_{B2} ít bị ảnh hưởng nên điện trở liên nền R_{BB} giảm.
- Khi I_E đủ lớn, điện trở liên nền R_{BB} chủ yếu là R_{B2} .
- Kết thúc vùng điện trở âm là vùng thung lũng, lúc đó dòng I_E đủ lớn và R_{B1} quá nhỏ không giảm nữa (chú ý là dòng ra cực nền B1) gồm có dòng điện liên nền B cộng với dòng phát I_E) nên V_E không giảm mà bắt đầu tăng khi I tăng. Vùng này được gọi là vùng bão hòa.

Vậy:

- Dòng đỉnh I_P là dòng tối thiểu của cực phát E để đặt UJT hoạt động trong vùng điện trở âm.
- Dòng điện thung lũng I_V là dòng điện tối đa của I_E trong vùng điện trở âm.
- Tương tự, điện thế đỉnh V_P là điện thế thung lũng V_V là điện thế tối đa và tối thiểu của V_{EB1} đặt UJT trong vùng điện trở âm.

- Trong các ứng dụng của UJT, người ta cho UJT hoạt động trong vùng điện trở âm. Muốn vậy, ta phải xác định điện trở R_E để $I_P < I_E < I_V$

THÔNG SỐ KỸ THUẬT CỦA UJT

Điện trở liên nền R_{BB} : là điện trở giữa hai cực nền khi cực phát để hở. R_{BB} tăng khi nhiệt độ tăng theo hệ số $0,8\%/1^{\circ}\text{C}$

$$\eta = \frac{R_{B1}}{R_{B1} + R_{B2}} = \frac{R_{B1}}{R_{BB}}$$

Tỉ số này cũng được định nghĩa khi cực phát E để hở.

Điện thế đỉnh V_P và dòng điện đỉnh I_P : V_P

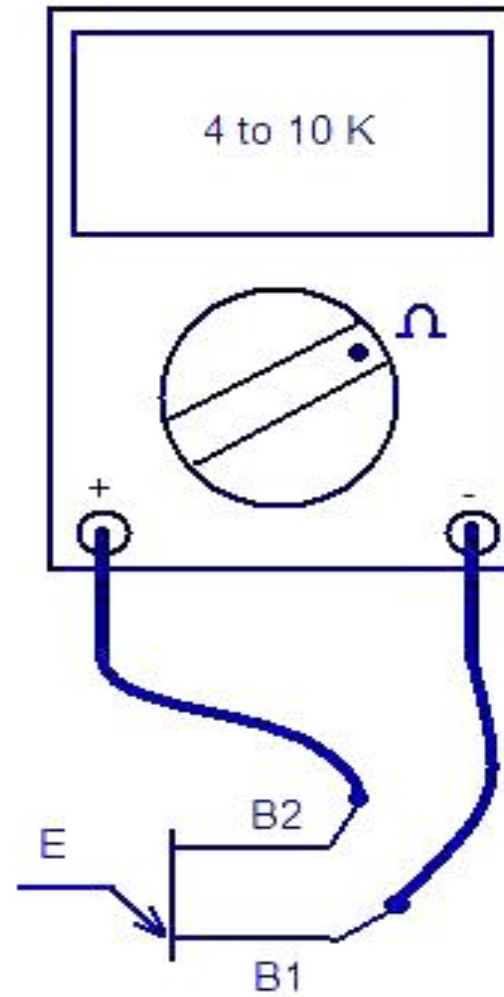
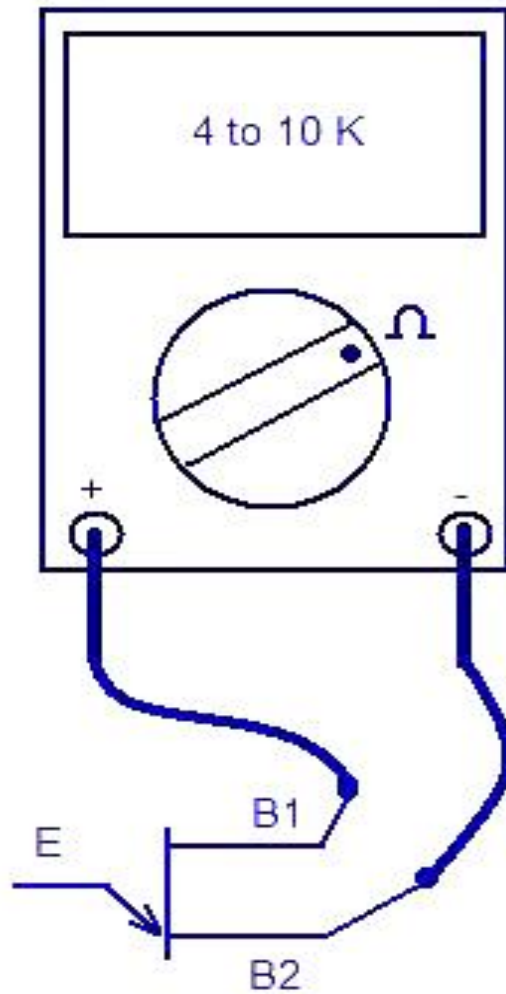
giảm khi nhiệt độ tăng vì điện thế ngưỡng của nối PN giảm khi nhiệt độ tăng. Dòng I_P giảm khi V_{BB} tăng.

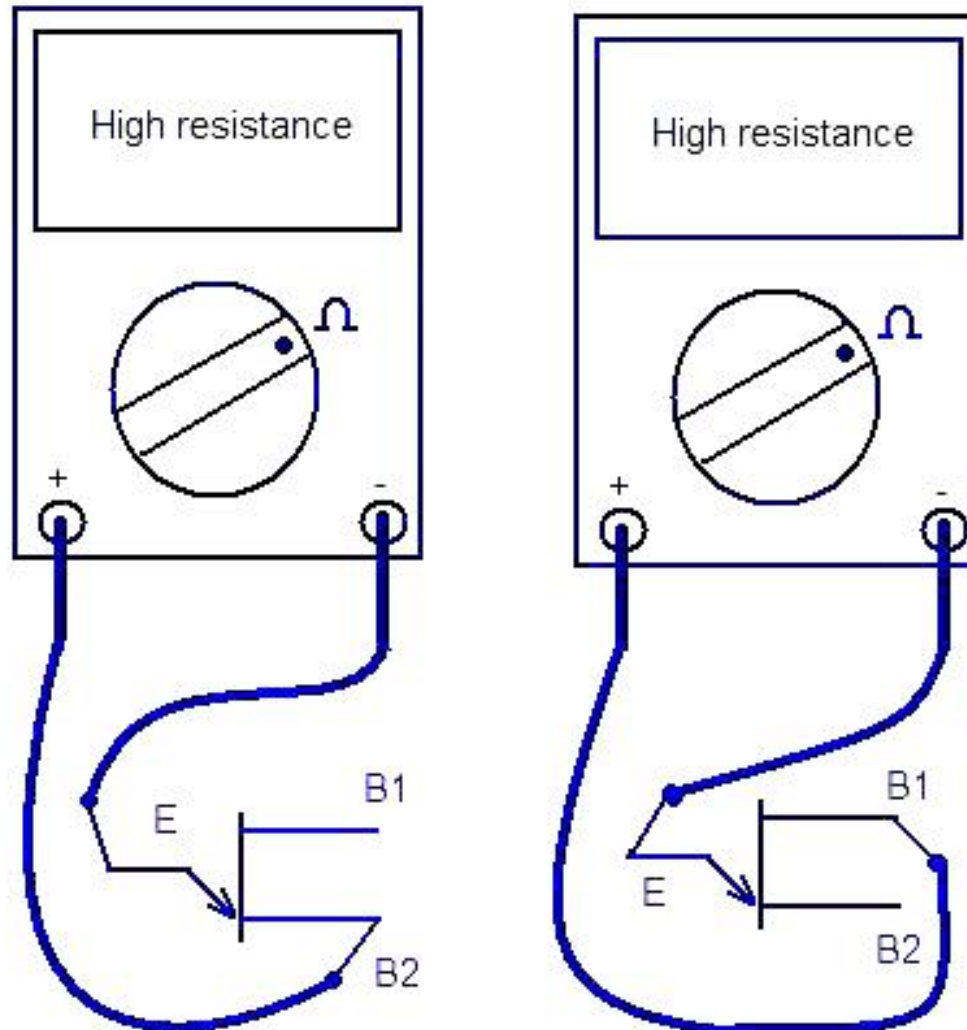
Điện thế thung lũng V_V và dòng điện thung lũng I_V : Cả V_V và I_V đều tăng khi V_{BB} tăng

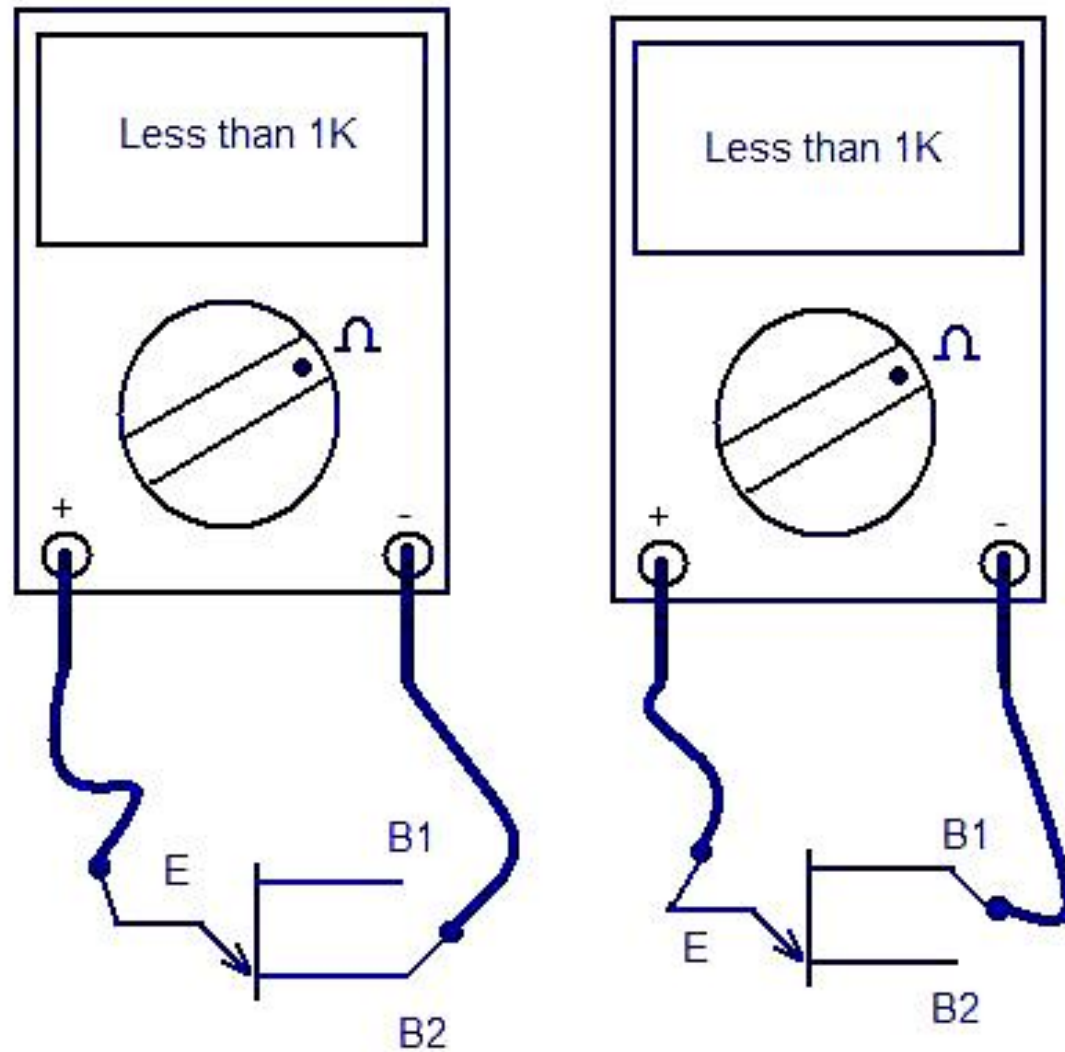
- **Điện thế cực phát bão hòa V_{Esat} :** là hiệu điện thế giữa cực phát E và cực nền B1 được đo ở $I_E=10mA$ hay hơn và V_{BB} ở 10V. Trị số thông thường của V_{Esat} là 4 volt (lớn hơn nhiều so với diod thường).
- **Ổn định nhiệt cho đỉnh:** Điện thế đỉnh V_P là thông số quan trọng nhất của UJT. Như đã thấy, sự thay đổi của điện thế đỉnh V_P chủ yếu là do điện thế ngưỡng của nối PN vì tỉ số η thay đổi không đáng kể.

Ổn định nhiệt cho V_P bằng cách thêm một điện trở nhỏ R_2 (khoảng vài trăm ohm) giữa B_2 và nguồn V_{BB} . Ngoài ra mắc một điện trở nhỏ R_1 cũng khoảng vài trăm ohm ở cực nền B_1 để lấy tín hiệu ra.

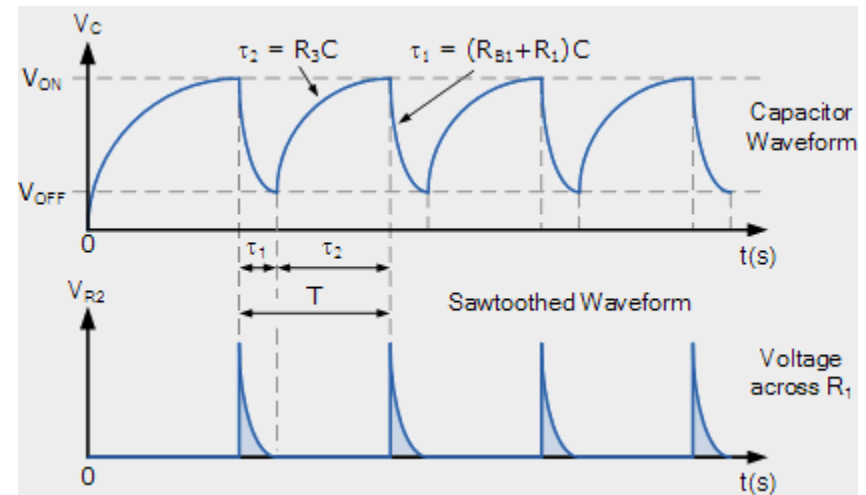
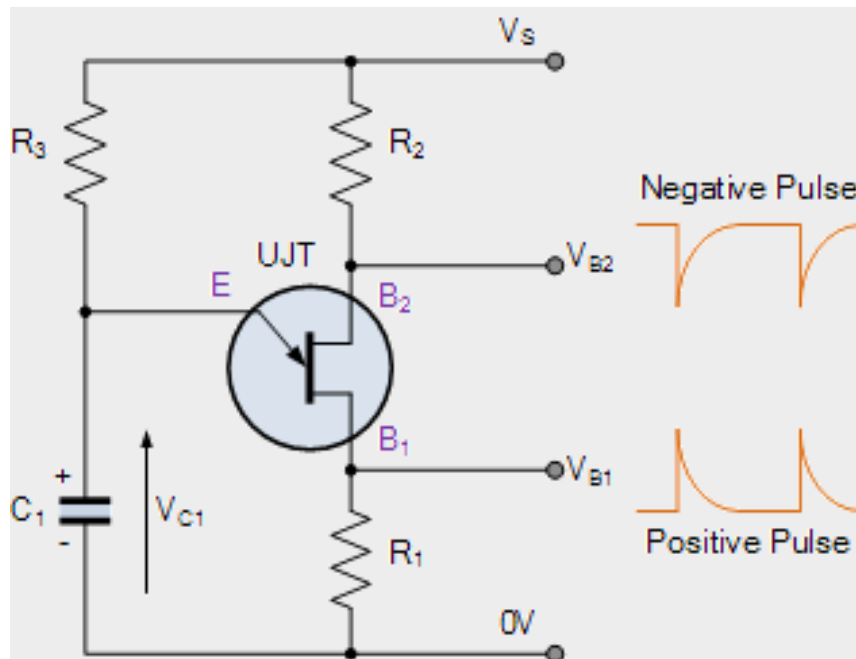

Reverse biasing the emitter junction

Forward biasing the emitter junction

mạch dao động tạo xung.

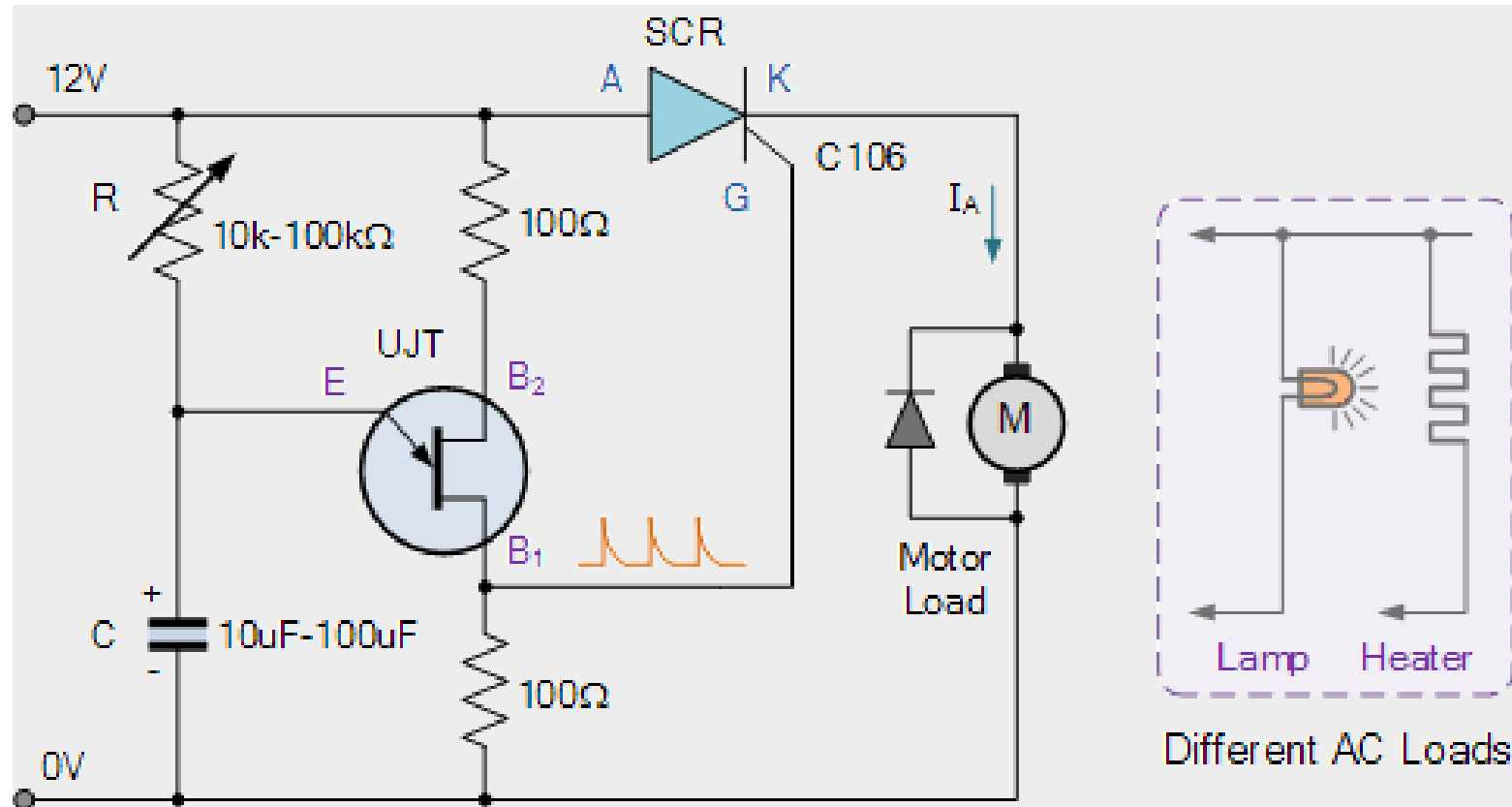
1. The timing period is given as:

$$f = \frac{1}{T}, \quad \therefore T = \frac{1}{f} = \frac{1}{100} = 10\text{ms}$$

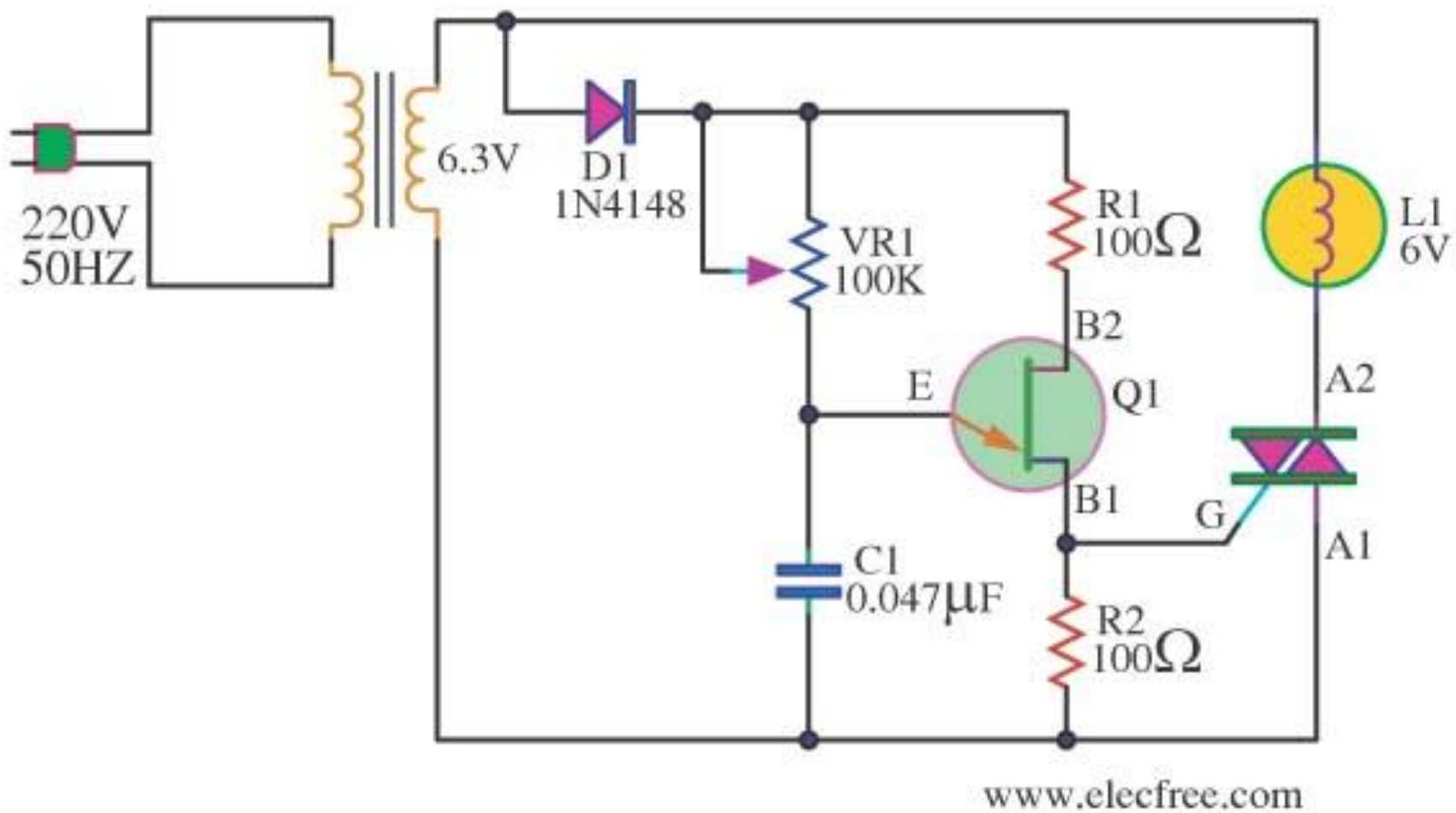
2. The value of the timing resistor, R_3 is calculated as

$$T = R_3 C \ln\left(\frac{1}{1-\eta}\right)$$
$$\therefore R_3 = \frac{T}{C \times \ln\left(\frac{1}{1-\eta}\right)} = \frac{10\text{ms}}{100\text{nF} \times \ln\left(\frac{1}{1-0.65}\right)}$$
$$\therefore R_3 = 95.238\Omega \text{ or } 95.3\text{k}\Omega$$

Mạch điều khiển tốc độ động cơ DC, độ sáng đèn, nhiệt trở

Mạch còi hú

